

Km: 1061/152-1989

RK Lelői-bűnözés

TITKOSI

MSZ: 81/602-1989

10/143

Tudományos és
II. 17.
1022

**A TÖMEGOSZLATÁS SORÁN ALKALMAZHATÓ
FEGYVEREK ÉS TECHNIKAI ESZKÖZÖK**

BM KÖNYVKIADÓ – 1988

ÁBTL - 4.2 - 13 - 67 - 250 - 1/1988 /1

13-67/250-1/1988

Tel. 14-140.
11/3

**VÖRÖS CSILLAG ÉRDEMRENDDDEL KITÜNTETETT
BM FORRADALMI RENDŐRI EZRED**

TITKOS!

Szám: 13-67/250-1/1988

00479

..... sz. pld.

**A TÖMEGOSZLATÁS SORÁN ALKALMAZHATÓ
FEGYVEREK ÉS TECHNIKAI ESZKÖZÖK**

Írták:

BARANYI SÁNDOR r.alezredes
TREMMEI GYÖRGY r.őrnagy
KOVÁCS GYÖRGY r.őrnagy
BUJBÁCSI JÓZSEF r.százados

Lektorálta:

B. SZABÓ ERNŐ r.alezredes

ELŐSZÓ

Hazánkban a tömegosztatást igénylő helyzetek — döntő többségében — nem politikai okok miatt alakulhatnak ki, de nem kizárt ennek lehetősége sem.

Ha a politikai töltésű — de nem állam- és társadalmi rendünk ellen irányuló — tömegjellegű tevékenység megszüntetésére adminisztratív eszközökkel lehetőség van, akkor célszerű ezt a módszert alkalmazni, mivel a karhatalmi csapaterővel való tömegosztatás sokkal több erkölcsi, politikai problémát von maga után, mint egy esetleges kompromisszum.

A tömegosztatást — a politikai töltésű kivételével — elsősorban rendőri csapaterővel célszerű végrehajtani.

A közrendre, közbiztonságra veszélyt jelentő csoportosulások megszüntetésére igénybe vett rendőri csapaterő tevékenységeket állampolgáraink döntő többsége szükségesnek tartja.

A csapaterő és a szükséges technikai eszközök igénybevételét szabályozzák: a 01/1972. sz. HM—BM—MOP közös parancsa, a 02/1978. sz. HM—BM—MOP együttes utasítás, az 5/1983. sz. BM parancsa, a 26/1985. sz. BM parancs, valamint a 09/1972. sz. BMh. utasítás, a 3/1977. sz. BM parancs.

A sikeres végrehajtás érdekében az e szabályozókban megfogalmazottakat az alkalmazható fegyverzeti, technikai eszközöket mind a végrehajtó parancsnoki állománynak, mind a döntésre jogosult vezetőknek ismernie kell. Szükséges ez azért is, mert amennyiben a törvényes rend helyreállítása megkívánja, a kialakult helyzetnek megfelelően alkalmazni kell a rendelkezésre álló csapaterőt és a technikai eszközöket.

A tömegosztatás jelentősége és következményei miatt politikai, szakmai szempontból megkülönböztetetten kezelendő feladat. Végrehajtása politikai elkötelezettséget, kiváló szakmai képzettséget kíván a parancsnoki és beosztotti állománytól egyaránt.

A Belügyminisztérium szervei közül csak a VCSÉK BM Forradalmi Rendőri Ezred rendelkezik a tömegosztatáshoz szükséges eszközökkel, kiképzett csapaterővel.

Az utóbbi időben új tömegosztatási eszközöket szereztek be, melyek az ezred kezelésében vannak, de szükség esetén alkalmazásra, illetve beszerzésre kerülhetnek megyei karhatalmi alegységek és tanintézetek részére is. A területi szervek vezetői (és beosztott állományuk) nem ismerik technikai és hatásadataikat, így döntéshozatalaiknál nem is tudnak reálisan számolni ezen eszközökkel. Eddig nem állt rendelkezésre olyan segédanyag, mely az oktatást, továbbképzést e téren lehetővé tette volna.

E segédlet célja, hogy segítséget nyújtson a tiszti és tiszthelyettesi állomány képzéséhez.

Anyagunk fényképekkel illusztrálva, elsősorban a technikai és hatásadatokat, másrészt az eszközök rövid — alkalmazást segítő — leírását tartalmazza.

AWGL-3 TÍPUSÚ AUTOMATA KÖNNYGÁZGRÁNÁT-KILÖVŐ

Az AWGL-3 típusú automata könnygázgránát-kilövő UAZ típusú gépjárműre szerelhető, 200 m távolságig könnygázgránát kilövésére alkalmas.

A gránátok kilövése történhet lapos és meredek röppályán.

Harcászati-technikai adatai

kaliber (csőátmérő)	51,8 mm
működési tartomány függőleges útban (az ágyúcső emelkedési, lehajlási szöge)	$-5^{\circ} - +65^{\circ}$ -ig
csövek száma (automata egységek)	5 db
forgásszög (korlátlan)	360°

Méretek

hosszúság	1013 mm
szélesség	810 mm
magasság: — 65° -os szögben felemelve	1720 mm
— menethelyzetben	1390 mm

Gránát típusok

UGL-200 típusú univerzális könnygázgránát

Kilövőtöltet: — 7,62 mm-es vaktöltény
— 43 típusú az UNM típusú rátétgránáthoz

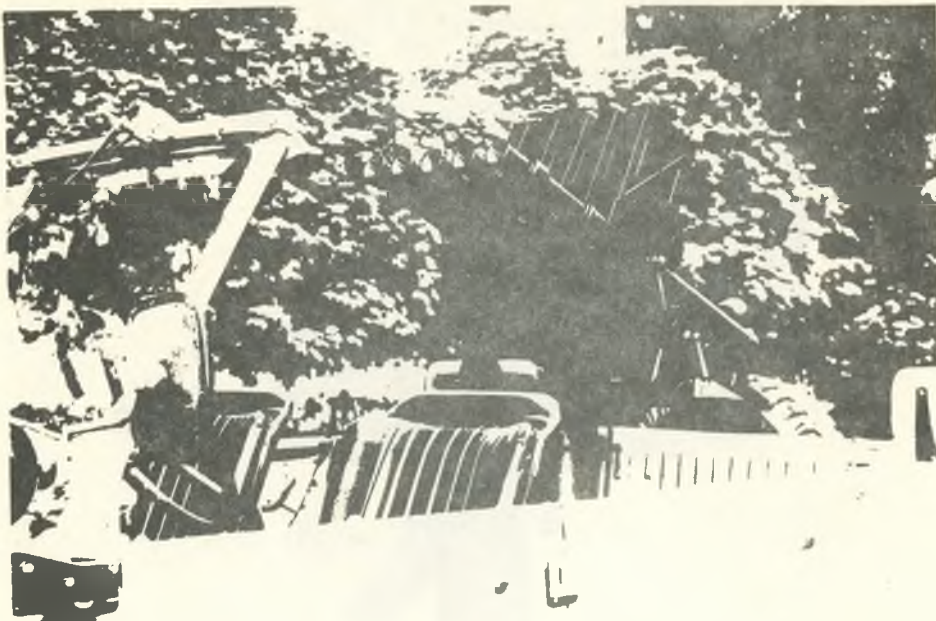
A kilövő súlya:	146 kg
Elméleti tűzgyorsasága:	250 gránát/perc
Gyakorlati tűzgyorsasága:	50 gránát/perc

Lehetőség van a könnyfakasztó gránátok egyenkénti kilövésére 5 darabos szériában, 25 darabos sorozatban (csőenként 5 gránát), illetve 3 csővel egyidőbeni sorozat leadására.

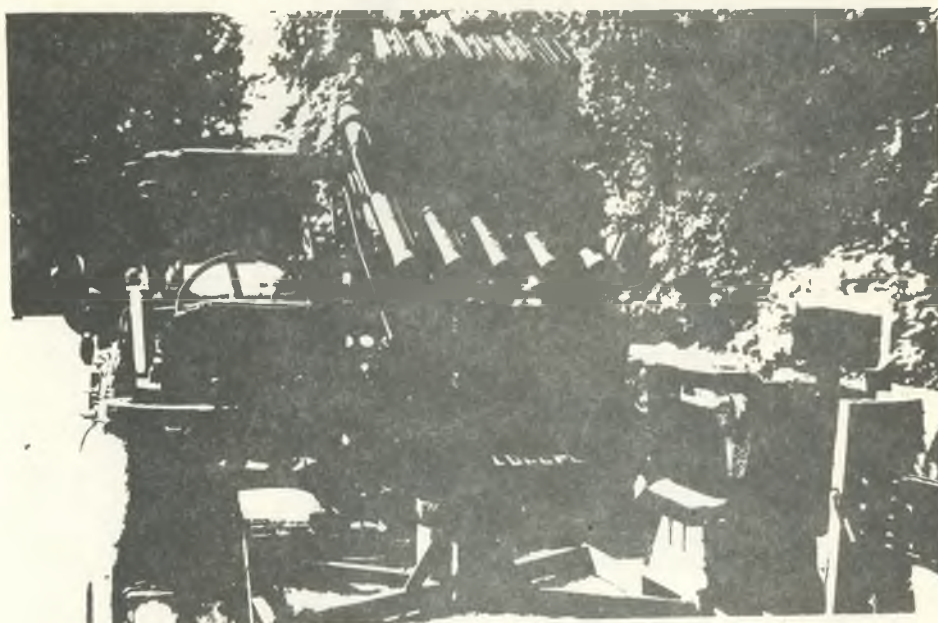
Az AWGL-3 típusú automata könnygázgránát-kilövő UAZ típusú gépjármű fedélzetére szerelve (1., 2., 3. sz. kép), és a kilövő állványon (4. sz. kép)

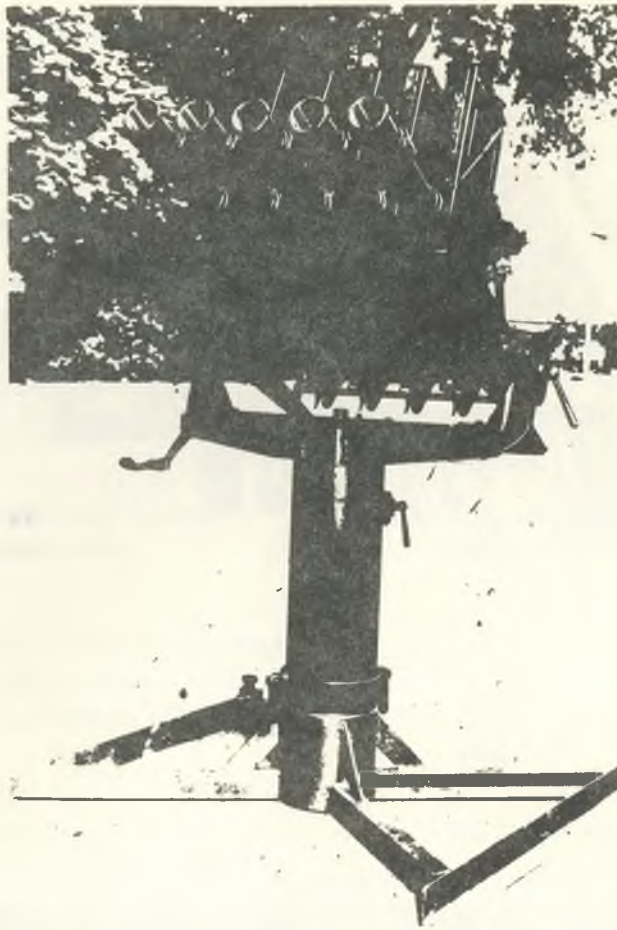
1. sz. kép

2. sz. kép

3. sz. kép

4. sz. kép

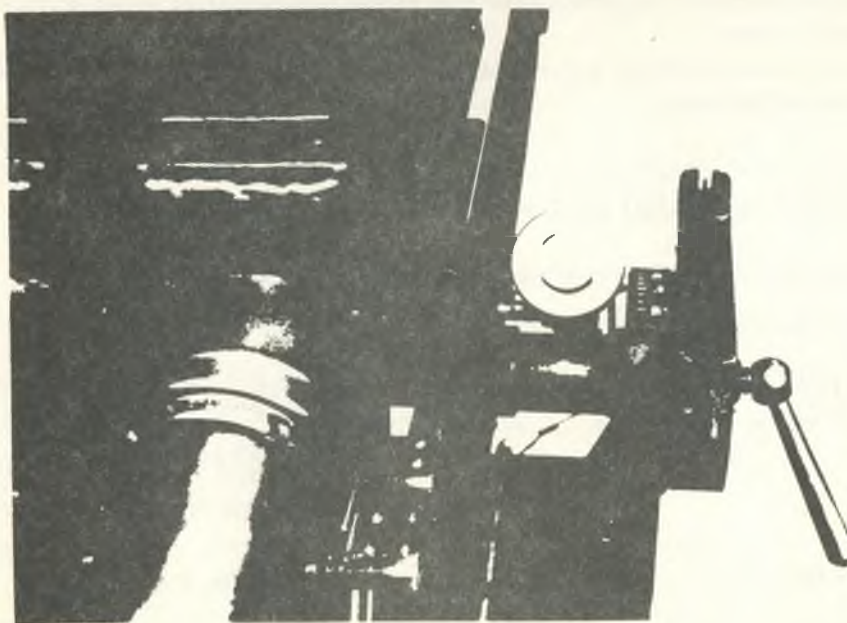
Az AWGL-3 típusú könnygázgránát-kilövő fő részei (5. sz. kép):

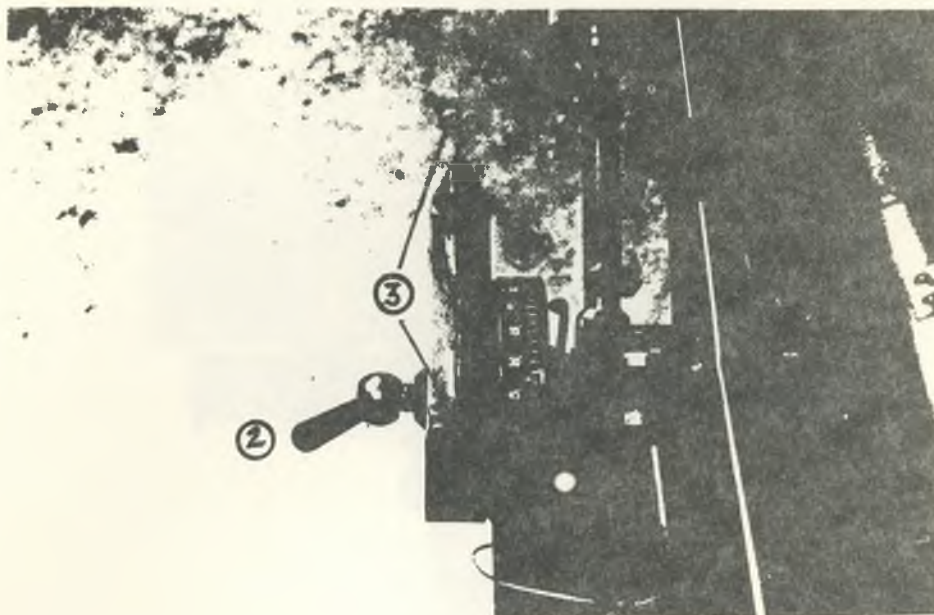
5. sz. kép

- 1 = AWGL-3 típusú könnygázgránát-kilövő automata egysége;
2 = könnygázgránát tár; 3 = UGL-200 típusú univerzális könnygázgránát;
4 = tölténytár; 5 = 7,62 mm-es 43 M UNM típusú vaktöltény

A könnygázgránát-kilövő irányzó és elsütőszerkezete (6-7. sz. kép):

6. sz. kép

7. sz. kép

1 = elsütő- és sorozatállító kar; 2 = irányzékrögztő;
3 = irányzék (nézőke, célgömb); 4 = irányzékállító (-15° -tól $+75^{\circ}$ -ig)

Alkalmazás:

Tömegoszlási feladatok esetén a közrendet, közbiztonságot súlyosan veszélyeztető tömeg megbontására, szétesztatására. Gépjárműre szerelve különösen hatékony mozgékonyasága és sorozatlövő képessége miatt.

Kezelőszemélyzete közvetlenül a tömegoszlató parancsnoknak van alárendelve. Alkalmazható állványáról épületben is.

RWGL-3 TÍPUSÚ KÉZI KÖNNYGÁZGRÁNÁT-SZÓRÓ

A kézi könnygázgránát-szóró 100 m távolságig könnygázgránát kilövésére alkalmas.

Harcászati-technikai adatai:

gránátszórás maximális gyorsasága	10	gránát/perc
maximális lőtávolság	100	m-ig
tömegsúly	3,1	kg
hosszúság	517	mm
szélesség	75	mm
magasság	182	mm
utántöltés: kézi ívtárból	10	töltény
kaliber (csőátmérő)	52	mm
lőszer	7,62 mm-es 43 M vaktöltény	

gránát típusa
reteszelés

UGL—200 típusú univerzális könnygázgránát
önműködő tolózárral

A könnygázgránát-szóró fő részei (8. sz. kép):

8. sz. kép

1 = RWGL—3 típusú kézi könnygázgránát-szóró;
2 = szórótöltet tár (7,62 mm-es vaktöltény befogadására);
3 = gránátkilövő fej; 4 = UGL—200 típusú univerzális könnygázgránát

Alkalmazás:

Tömegoszlatási feladat végrehajtása során, különösen abban az esetben, ha a tömeg támadó jellegű, kővel vagy egyéb eszközökkel felfegyverzett.

Előnye, hogy az átlagos dobótávolság két-háromszorosáról lehet kilőni a gránátot, amely eleve kizárja a visszadobás lehetőségét.

UGL—200 TÍPUSÚ UNIVERZÁLIS KÖNNYGÁZGRÁNÁT

Az UGL—200 típusú univerzális könnygázgránát könnygázfüstfelhő kialakítására és az élőerő megbénítására használható. Alkalmas az AWGL—3 típusú automata, az RWGL—3 típusú könnygázszórók által történő kilövésre.

Harcászati-technikai adatai:

átmérő	52 mm
hossz (tetőfedelek nélkül)	190 mm
tömegsúly (tetők nélkül)	315 g
könnygáz-anyag súly	200 g

készletelési idő
intenzív füstképzési idő
üzemeltethető

6 másodperc
15 másodperc
-40 °C-tól + 40 °C-ig

A könnygáz füstkeverék klóracetátfenol (CAF) tartalmú.

UGL-200 típusú univerzális könnygázgránát fő részei (9. sz. kép):

9. sz. kép

1 = könnygázgránát; 2 = felső sapka; 3 = alsó sapka

SZO-84 TÍPUSÚ HALÓKILÖVŐ

Az SZO-84 hálószerkezet rendeltetése az, hogy eredményesen harcképtelenné tegyen egyes személyeket, vagy kisebb (2-3 fős) csoportosulás tagjait, 5-8 m-es távolságig.

Technikai-műszaki adatai:

tömegének súlya	6,5 kg
hosszúság	524 mm
a tároló tömege	2,8 kg
a tároló maximális kilövő átmérője	196 mm
a tároló hosszúsága	134 mm
a hálósomag tömege	0,62 kg
a bénító háló átmérője	4000 mm

A hálókilövő fő részei (10. sz. kép):

10. sz. kép

1 = RWGL-3 típusú kézi kilövő; 2 = háló szerelt állapotban;
3 = 7,62 mm-es 43 M UNM típusú vaktöltény tár

A háló (11., 12., 13., 14., 15., 16. sz. kép):

11. sz. kép

1 = a háló eredeti kiserelésben; 2 = hajtogatott állapotban, műanyag nehezékekkel;
3 = ismételt kilövésre előkészítve; 4 = speciális eszköz a háló összerakásához

12. sz. kép

A háló kiterített állapotban

13. sz. kép
Kilövésre kész helyzetben

14. sz. kép
Kilövés közben

15. sz. kép

16. sz. kép

Kilövés után

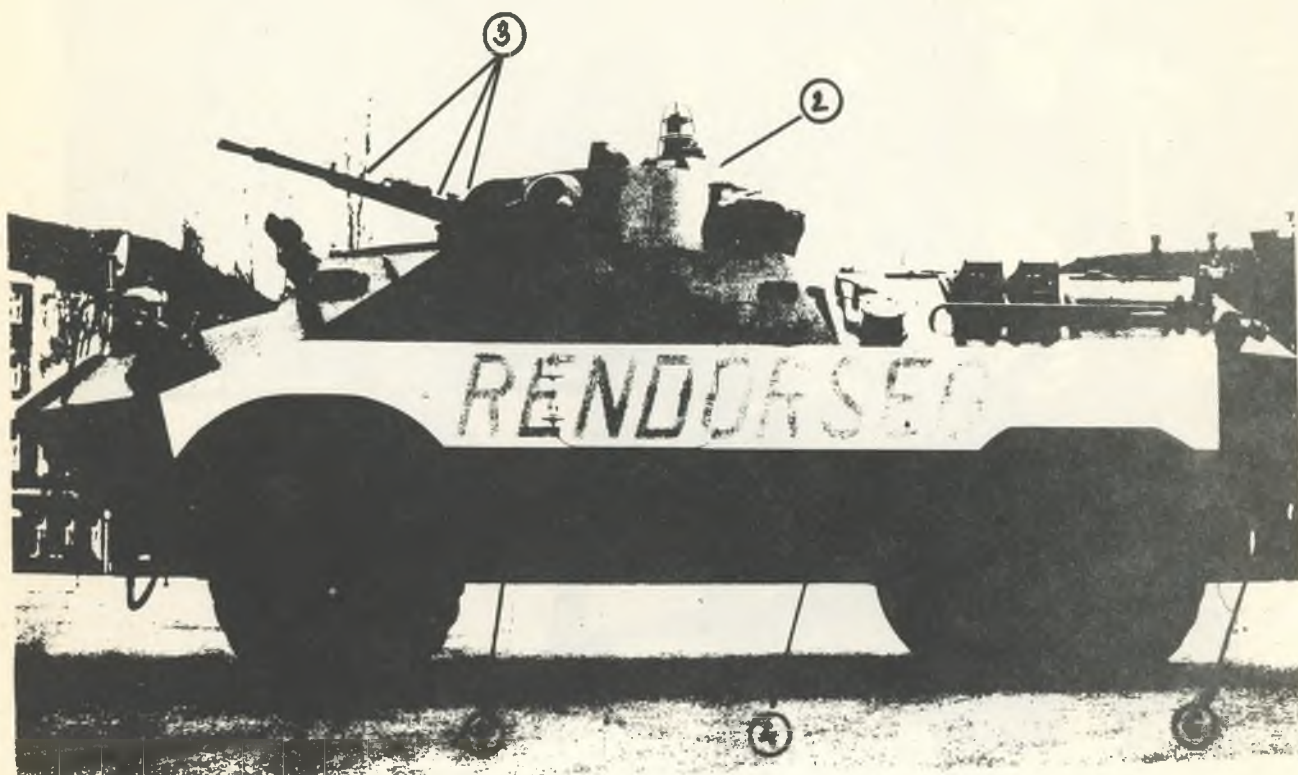
Alkalmazás:

Tömegoszlatások alkalmával a hálókilövő kezelőjét a kiemelő csoportba osztják be.

- a tömegben a hangadók, illetve a tömeget manipuláló személy, vagy személyek mozgásképtelenné tétele a kiemelő csoport munkájának elősegítésére;
- a közbiztonsági szolgálat során az akciócsoport tevékenységének elősegítésére, ön- és közveszélyes személy(ek) mozgásképtelenné tételére;
- rendezvények biztosítása során a kezelőt parancsnoki tartalékba beosztva, a különösen veszélyes, garázda személy(ek) mozgásképtelenné tételére.

A D-944 TÍPUSÚ PÁNCÉLOZOTT SZALLÍTÓ HARCJÁRMŰ

Fő részei (17. sz. kép):

17. sz. kép

- 1 = páncéltest; 2 = 360 fokban forgatható torony;
3 = fegyverzet (MTB 14 5 mm-es géppuska, PKT 7.62 mm-es géppuska és a
4 = motor és erőátviteli egységek; 5 = futómű;
6 = hajócsavarok, elektromos berendezés, a híradó berendezés és a figyelő műszerek

Harcászati, technikai adatai:

harcí súly személyzettel	7480 kg
személyzet	9 fő
hossz	5695 mm
szélesség	2505 mm
magasság	2308 mm
sebesség max. — műúton	80 km/ó
— vizen	9 km/ó

Fegyverzete:

- *MTB 14.5 mm-es géppuska* (tűzgyorsasága 600 db/perc, célzott távolság nappal: 2000 m, éjjellátó készülékkel: 1200 m);
- *PKT 7.62 mm-es géppuska* (tűzgyorsasága: 650 db/perc, célzott távolság nappal: 1200 m, éjjellátó készülékkel: 1000 m.

- Páncélvastagság: orr 15 mm, has 20 mm, oldal 10 mm, alsóhas 6 mm
- KM—1 kettős működtetésű irányzó műszer: éjjel-nappal
- vezető és parancsnok: TVN—2 éjjellátó műszer
- rádió: R 107-es Veszprém, MRKB

Jellemzői:

A PSZH az akciócsoportok harci eszköze a terrorcselekményt, vagy fegyveres bűncselekményt elkövetett csoportok felszámolására.

A jármű tüzereje és páncélzata megfelelő védeltséget nyújt a kezelő és harci személyzet — parancsnok, vezető, toronylövész, 6 fő harci csoport — számára. A páncéltest alsó része hajótestnek kialakított, fgy szárazföldön és vizen egyaránt alkalmas a célok felderítésére, a feladatok végrehajtására.

Terepjáró-képességének fokozása érdekében összkerékajrással, terepáttétellel, valamint kiegyenlítő műzárral felszerelt futóművekkel rendelkezik.

A gumibroncsokban lévő levegő nyomásának változtatásával szabályozni lehet a kerekek vonó- és tapadóképeségét.

Infravörös sugárvetője 800 m távolságig biztosítja a célterület felderítését, megfigyelését és a pontos célzott lövések leadását éjjel, rossz látási viszonyok között.

A harcjármű megkülönböztető jelzéssel és híreszközökkel van felszerelve. Fegyverzete: 14.5 mm-es és 7.62 mm-es géppuska.

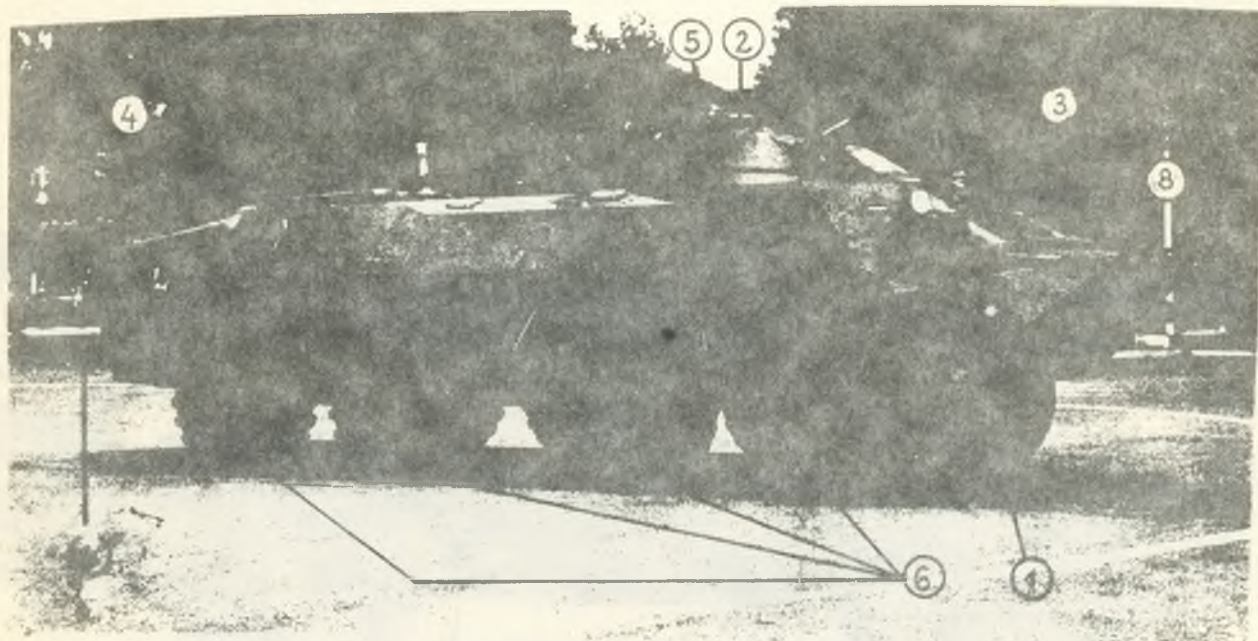
Alkalmazás:

- az állami, társadalmi rendet veszélyeztető, annak megdöntésére irányuló belső ellenséges tevékenység elfolytására;
- a közbiztonságot súlyosan veszélyeztető tömegjellegű tevékenység megakadályozására, a törvényes rend helyreállítására;
- terror, vagy súlyos bűncselekményt elkövetett, vagy annak elkövetésével gyanúsítható, fegyveres személyek felszámolására;
- szökésben lévő, lőfegyverrel rendelkező személyek elfogására;
- súlyos elemi csapás esetén mentésre, vagy egyéb biztosítási feladatok végrehajtására.

Igénybevételét a BM ORFK közbiztonsági és közlekedési csoportfőnöke engedélyezi. Tömeggel szembeni alkalmazásra a kirendelést, a nehézfegyver használatát a belügyminiszter engedélyezheti.

BTR-70 TÍPUSÚ PÁNCÉLOZOTT SZÁLLÍTÓJÁRMŰ

Fő részei (18. sz. kép):

18. sz. kép

1 = páncéltest; 2 = 360 fokban forgatható torony;
3 = fegyverzet (KPVT 14,5 mm-es nehéz géppuska PKT 7,62 mm-es géppuska a nappali és éjszakai irányzóműszerekkel); 4 = motor és erőátviteli berendezések;
5 = szállító (küzdő) tér; 6 = futómű; 7 = lőrés; 8 = bejárat nyílások; 9 = hajócsavar;
nappali és éjszakai figyelőberendezések, rádióberendezések és speciális felszerelések

Harcászati, technikai adatai:

karosszéria	páncélozott, hermetikusan záródó
súly	11500 kg
férőhely a vezetővel együtt	10 fő
személyzet	3 fő (parancsnok, vezető, toronylövész)
hossz	7535 mm
szélesség	2800 mm
magasság teljes terhelésnél	2235 mm
sebessége max.	80 km/ó
— műúton	9–10 km/ó
— vizen	
üzemanyagfogyasztás	műúton 72 l, terepen 116 l
hatótávolság	alaptartállyal 400 km,
— műúton	kiegészítő tartállyal 600 km
— terepen	alaptartállyal 250 km
	kiegészítő tartállyal 375 km

— vizen

12 üzemóra (közepes teljesítmény
kihasználtságnál)

Nehéz terepen 30 %-os emelkedő leküzdésére képes.

Fordulékonyága szárazföldön 12 m sugarú kör, vizen 8-10 m sugarú kör (6-7 km/ó
sebesség mellett)

Fegyverzete:

- *KPVT 14,5 mm-es nehéz géppuska* (tűzgyorsaság 600 db/perc, hatótávolság 2000 m, lőszerkészlet 500 db);
- *PKT 7,62 mm-es géppuska* (mint a PSZH-nál)
A géppuskák lövésszöge horizontálisan 360 fok, vertikálisan -5-től +30 fokig.

Figyelőberendezései:

a) nappali	— parancsnok részére	1 db TPKK—2B, 3 db TNPO—115-ös;
	— vezetőnek	4 db TNPO—115-ös;
	— lövésznek	1 db TNPT 1-es, 1 db TNP—205-ös;
	— deszantosok	2 db TNPO 115-ös;
b) éjszakai	— parancsnok részére	1 db TKN 1 „C”,
	— vezetőnek	1 db TBNO—2 B

Rádióberendezései:

— külső kapcsolattartásra	1 db R 123 M típusú készülék;
— belső beszélőkészülék	1 db R 124-es (parancsnok—vezető-
toronylövész között)

Motorja:

2 db 3 M 3 —4905 típusú, négyütemű, benzines, karburátoros, nyolchengeres „V” motor.
Mindkét motor maximális teljesítménye 3200—3400 fordulat/percnél 177 kW.

Speciális felszerelései:

- a) Szűrőventillátor (FVU-típ.)
feladata: a jármű tiszta, por, baktérium és radioaktív-mentes levegővel való ellátása, valamint a megfelelő levegőnyomás szintentartása;
- b) Röntgenmérő (DP—3 B típ.)
feladata: a gammasugárzás mértékének (dózisának) mérése, a műszer érzékenysége 0-tól 500 r/óra.
A műszer úgy helyezkedik el, hogy a parancsnok, a vezető, valamint a járműből egy deszantos figyelemmel tudja kísérni a kijelző számlapját;
- c) Vegyi felderítő készlet (VPMR)
feladata: általános és speciális mérgező anyagok meghatározása.
- d) DK—4 KB speciális készlet
feladata (rendeltetése): gáztalanítás, aktivitás mentesítés, valamint a jármű fegyverzet és egyéb felszerelések fertőtlenítése.

Jellemzői:

Alkalmazható — hasonlóan a PSZH-hoz — az akciócsoportok speciális feladatainak végrehajtására.

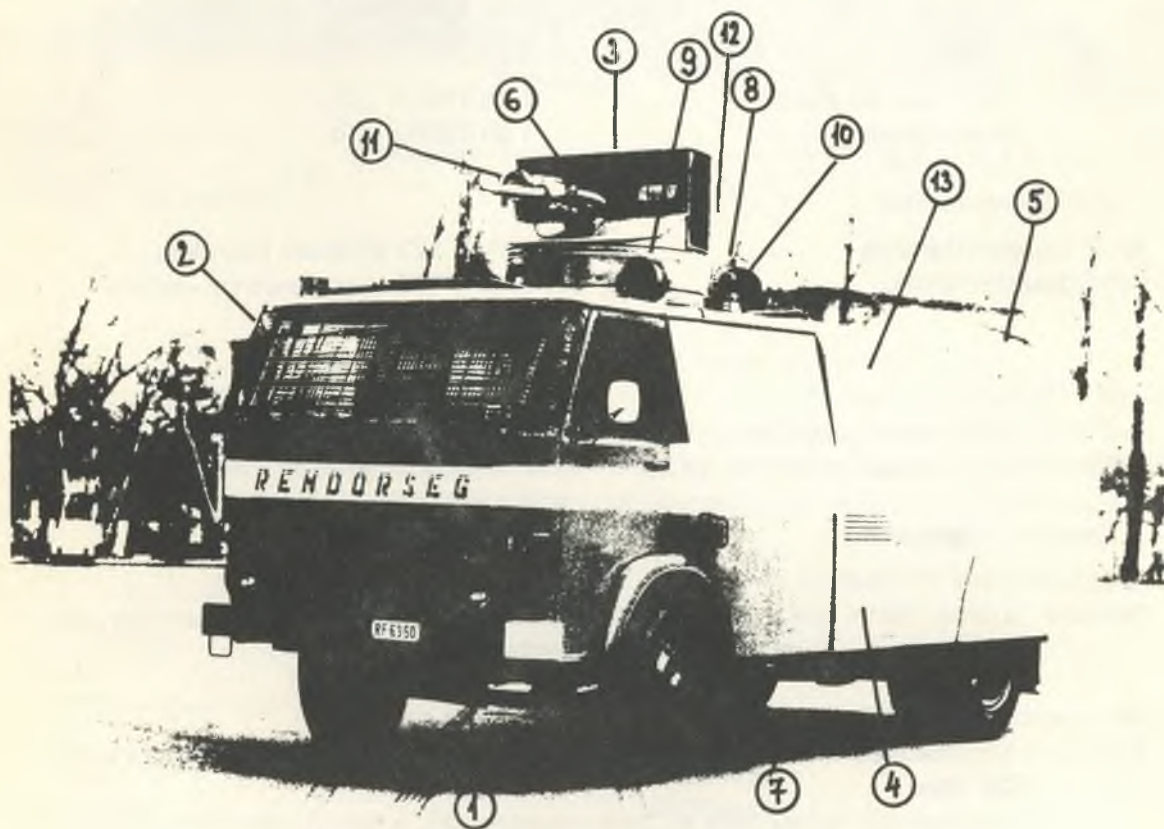
Páncélzata szintén védettséget nyújt a kézfegyverek ellen. Képes a nehéz terepen való közlekedésre, a célok bonyolult körülmények közötti biztonságos megközelítésére. Speciális futóműve lehetővé teszi árkok, gödrök, valamint vízi akadályok menetközbeni leküzdését. A vízben való haladását hajómotor biztosítja.

Speciális felszerelése lehetővé teszi az esetleges sugárszennyezett területen való tartózkodást is.

Infravörös sugárvetője, irányzó műszerei lehetővé teszi az éjszaka, vagy rossz látási viszonyok közötti feladatvégrehajtást.

STAR-69 TÍPUSÚ VÍZAGYÚ

Fő részei (19. sz. kép):

19. sz. kép

- 1 = alváz; 2 = személyzeti fülke; 3 = küzdőtér a toronnyal; 4 = szivattyú gépcsoport;
5 = víztartály; 6 = vízágyú; 7 = önvédelmi fúvókák; 8 = megkülönböztető fényjelzés;
9 = megkülönböztető hangjelzés; 10 = hangosbeszélő; 11 = keresőlámpa;
12 = rádióantenna, híreszköz; 13 = melegítő berendezés

Technikai adatai:

Négyütemű, hathengeres motor teljesítménye	105 LE
üzemanyag fogyasztás	37,5 l/100 km
maximális sebessége	70 km/ó
a víztartály űrtartalma	4600 l
a szivattyú nyomása 8 atm., teljesítménye	1500 l/p
a vízágyú veszélyes lőtávolsága	25 m
max. lőtávolsága	50 m
szivattyú max. nyomása	25 atm.
az önvédelmi vízfúvókák veszélyes távolsága	6 m
max. hatótávolságuk	25 m
kezelőszemélyzete	3 fő

Alkalmazás:

Tömegoszlatási alakzatok, harcrendi elemek tevékenységének kiegészítésére, megerősítésére.

Kirendelését a rendőr-főkapitányságok vezetőinek kérésére a VCSEK BM FRE parancsnoka engedélyezheti.

HYDROMIL TÍPUSÚ VÍZAGYÚ

Fő részei (20. sz. kép):

20. sz. kép

- 1 = alváz; 2 = személyzeti fülke és küzdőtér; 3 = szivattyú gépcsoport; 4 = víztartály;
5 = egymástól függetlenül működtethető toronyágyú; 6 = önvédelmi vízfúvókák;
7 = gázfúvókák (4 db); 8 = hidraulikus működtetésű védőrács; 9 = megkülönböztető
fény- és hangjelzés; 10 = hangszóró (hangágyú);
11 = keresőlámpák; 12 = rádióantenna, hír eszköz

Technikai adatai:

Motorja négyütemű, hathengeres dízel, teljesítménye	243 LE
üzemanyagfogyasztása	40 l/100 km
maximális sebessége	80 km/ó (teljes terheléssel 60 km/ó)
hossz	8760 mm
szélesség	2530 mm
magasság	3840 mm
a víztartály űrtartalma	9600 l
önsúly	20400 kg
üzemanyagtartály a	250 l
toronyágyú hatótávolság	50-55 m
önvédelmi hatótávolság	30-45 m
maximális nyomás	25 atm.
toronyágyú nyomás	17 atm.
önvédelmi nyomás	20 atm.
gyorstámadó nyomás	15 atm.
a szivattyú teljesítménye	107 LE

A vízágyúkon kívül gázkilövésre is alkalmas eszköz:

gáztartály	3 db 27 literes
gázkilövés	20 perc folyamatosan
gáznyomás	25 atm.
hatótávolság	5-8 m
gázfúvóka szám	2 db elől (az önvédelmi fúvókák mellett) 1-1 db két oldalt
gázösszetétel	freon 10 kg, metán 9 kg, klóracetofenol 0,3 kg

Alkalmazás, kirendelés:

Hasonlóan a STAR-69 vízágyúhoz. Előnye az előzővel szemben a nagyobb határfok és védekezőképesség (a gázosítási lehetőség, a gyorstámadásra alkalmasság, a nagynyomású önvédelmi berendezés).

Előnye továbbá, hogy két egymástól függetlenül alkalmazható toronyágyúval felszerelt, melyek alkalmasak emeletes épületek ablakain való belövésre is.

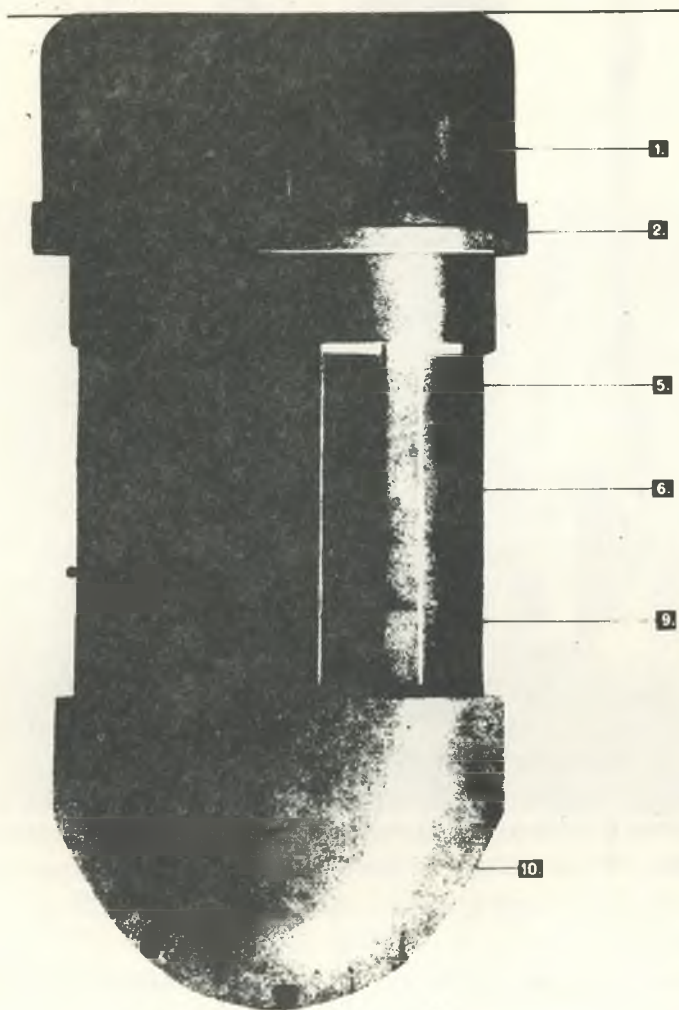
A vízágyú golyóálló üveggel felszerelt.

Az említett előnyös tulajdonságok alkalmassá teszik a közrendre, közbiztonságra súlyosabb veszélyt jelentő tömeg szétosztatásának hatékony elősegítését.

A 100 GR-OS KÖNNYGÁZ-KÉZIGRÁNÁT (21., 22. sz. kép)

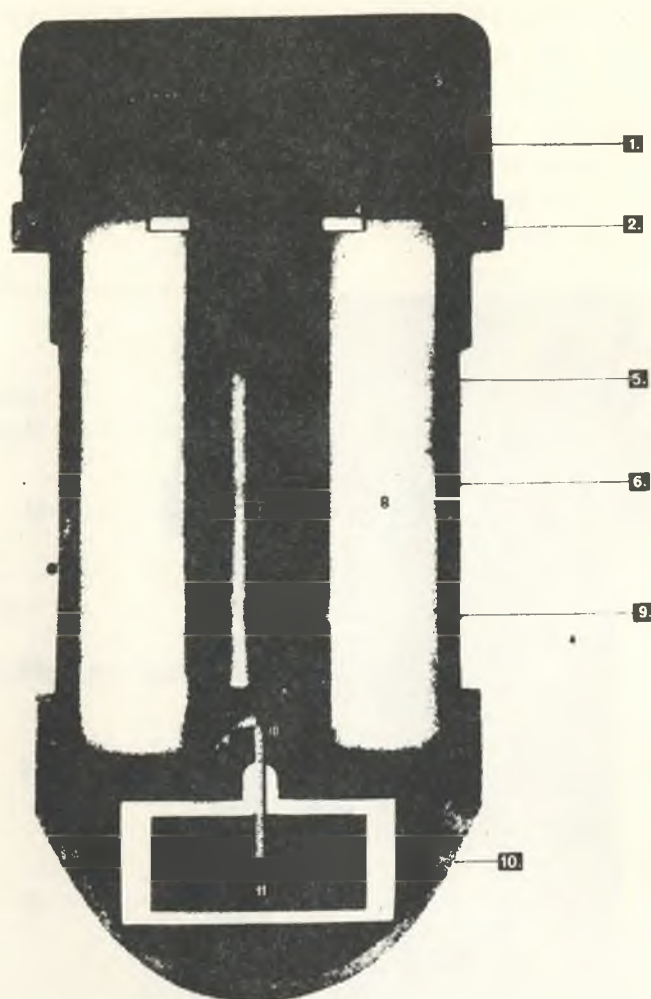
Adatai:

súly	270 gr
átmérő	63 mm
hossz	122 mm
töltet súly	100 gr

21. sz. kép

1 = zárósapka; 2 = védőperem; 3 = szerelt késleltető; 4 = gyulasztólap;
5 = kartontárcsa; 6 = doboz; 7 = szerelt fűtőlő; 8 = szerelt ingerlőtöltet;
9 = védő sapka; 10 = alu.fólia; 11 = szerelt durranó; 12 = indítószervezet

22. sz. kép

1 = zárósapka; 2 = védőperem; 3 = szerelt késleltető; 4 = gyulasztólap;
5 = kartontárcsa; 6 = doboz; 7 = szerelt fűtő; 8 = szerelt ingerlőtöltet;
9 = védő sapka; 10 = alu.fólia; 11 = szerelt durranó; 12 = indítószervezet

22. sz. kép

Alkalmazható: tömegoszlásra, épületben tartózkodó személyek ellenállásának megtörésére.

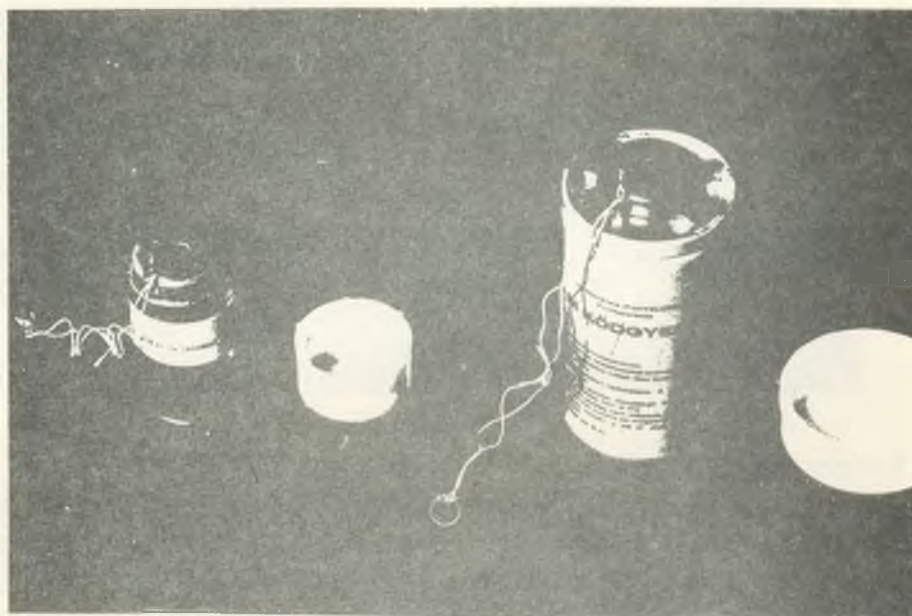
A könnygázgránát működése és használata:

A polietilén tárolózacskó letétele után a tárolósapkát el kell távolítani, majd az indítószervezet végét a testtől eltartva az indítószervezet zsinórját meg kell rántani. A rántás hatására az indítószervezet kis durranó hang kíséretében működik, a tüzet a késleltetőnek adja át. A késleltető zöldfényű lánggal égve minimum 3 mp-ig késlelteti az indított gránát működését. A késleltető 3 mp után működésbe hozza a fűtőt és az ingerlő elegyet is begyűjtja. A gránát a szirénázó hang kezdetével egyidőben az ingerlő füst kibocsátását is megkezdi. A fűtő befejeztével durranóhang következik. A fűtési idő minimum 3 mp-ig tart. Az ingerlő füst képződésének ideje minimum 20 mp.

Minden egyes gránát dobozának oldalán az alábbi szövegű használati utasítás olvasható. „A zacskót fel kell tépni és a gránát piros színű bordázott zárósapkát csavaró mozdulattal le kell húzni. A szabaddá vált indítószerkezet rántó karikáját a kéz középső és mutató ujjja közé fogva el kell rántani úgy, hogy a másik kézben fogott gránát indított vége a testtől elálljon, majd a kijelölt célpontra kell dobni. Tilos működtetési szándék nélkül a sapkát eltávolítani, illetve a gránátot szétszerelni!”

Amennyiben az eldobott gránát — valamely oknál fogva — nem lép működésbe (be-fullad), vagy csak részben működik, nem kell azonnal hozzányúlni, legalább 25—30 percet várni kell. Előfordulhat, hogy az égést egymásnak átadó elegyek égésideje lassúbb és így a durranó robbanás később következhet be. A gránátot szétszerelni tilos!

84 M KÖDGYERTYA ÉS A 250 GR-OS INGERLŐ FÜSTGYERTYA MÓDOSÍTOTT VÁLTOZATA (23. sz. kép)

23. sz. kép

- 1 = 250 gr-os ingerlő füstgyertya indító szerkezettel és zárósapkával;
2 = 84 M ködgyertya indítószerkezettel, és a zárósapkával

Technikai adatai:

Súlya 2280 kg, a töltet súlya 2000 gr. A füstjelző elegybe ingerlő (klóracetofenol) anyagot is keverték, ami alkalmassá teszi tömegoszlatási feladatok végrehajtására.

Alkalmazható: nyílt területen lévő tömeg szétozlatásának elősegítésére (a szélirány figyelembevételével). Indítható kézzel, vagy elektromos úton.

Előnye, hogy a várható csoportosulás helyén már előre is elhelyezhető, és elektromos úton az alkalmazási helytől távolabbról is működésbe hozható, ami már eleve pszichikai hatást gyakorol a tömegre.

A ködgyertya működési időtartama 0–10 perc, 2–3 m/sec, szél erősség esetén kb. 8–10 m magasságban, 50–60 m szélességben és kb. 500 m hosszúságban képes ködösítésre, ami lehetővé teszi például egy szélesebb útvonalszakasz, vagy tér kiürítését. Hatása magas lakóépületek között fokozottan érvényesül (24. sz. kép).

24. sz. kép

A ködgyertya működtetése:

Kézi indítás esetén: A polietilén tasak feltépése után a gyertya zárósapkáját húzó mozdulattal el kell távolítani. A szabaddá vált indító szerkezet rántó zsinórját a karikánál fogva úgy kell megrántani, hogy a másik kézben tartott gyertya indítófeje a testtől elálljon. A begyújtott gyertyát azonnal a működtetési helyre kell helyezni, amelyet haladéktalanul el kell hagyni.

Elektromos indítás esetén: A zárósapka eltávolítása után, az indítófejbe elhelyezett rántógyújtó fém csészéjével szemben lévő furatba 70. M. izzógyújtót kell a nyitott végével helyezni. Az izzógyújtó vezetékeinek segítségével az izzógyújtót a furat tengelyének irányába rögzíteni kell. Ezt követően a szerelt gyertyára a nedvességtől, víztől való megóvás céljából a polietilén tasakot rá kell húzni és így kell a célpontra helyezni.

A ködgyertyára vonatkozó biztonsági rendszabályok:

- tűz- és robbanásveszélyes, besorolása „A”, illetve R–3;
- működtetési szándék nélkül megbontani tilos!
- szétszerelni tilos!
- mivel a keletkezett füst mérgező hatású, zárt helyiségben működtetni tilos!
- a gyertya indítása után a közelében tartózkodni tilos (biztonsági távolsága min. 5 m);
- az indítás után az esetleg nem működő gyertyákat robbanóanyagként kell kezelni és megsemmisíteni;

- száraz, hűvös helyen $+40\text{ }^{\circ}\text{C}$ alatti hőmérsékleten lehet csak tárolni;
- tárolhatósági ideje 5 év.

A 250 gr-os ingerlő füstgyertya technikai adatai (25. sz. kép):

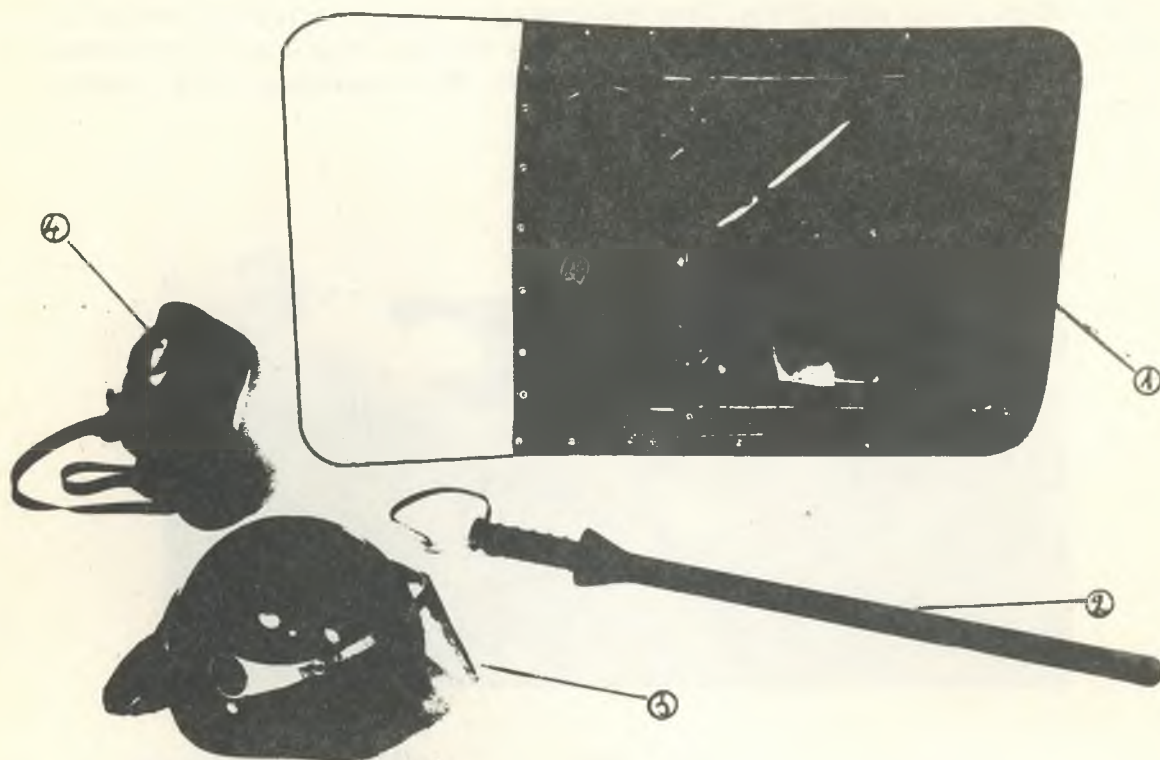
Súly 430 gr, a töltet súlya 250 gr. Összetétele megegyezik a ködgyertyáéval. Indítását a 100 gr-os könnygázgránáthoz hasonlóan kell végezni. Működési ideje 1 perc 15 másodperc. 2-3 mp-es szélereősségnél – szélirányban – alkalmas kb. 30 m hosszirányú és 6-8 m szélességű terület gázosftására. Csak kézi úton indítható.

25. sz. kép

TÖMEGOSZLATÁS SORÁN ALKALMAZHATÓ EGYÉNI ESZKÖZÖK

Az említetteken kívül tömegoszlatásra alkalmazhatók még sörétes vadászfegyverek, speciális gumilövedékek felhasználásával. (26., 27., 28. sz. kép).

26. sz. kép

1 = műanyag pajzs; 2 = hosszított gumibot; 3 = arc és tarkóvédővel ellátott műanyag sisak;
4 = panoráma gázálarc

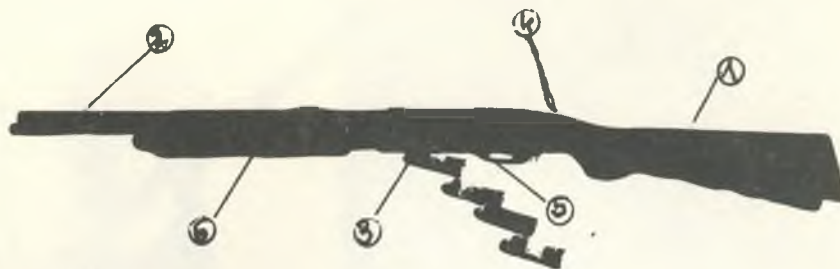

27. sz. kép

28. sz. kép

REMINGTON (12 cal.) TÍPUSÚ VADÁSZFEGYVER (USA GYÁRTMÁNY)

Fő részei, általános jellemzői (29. sz. kép):

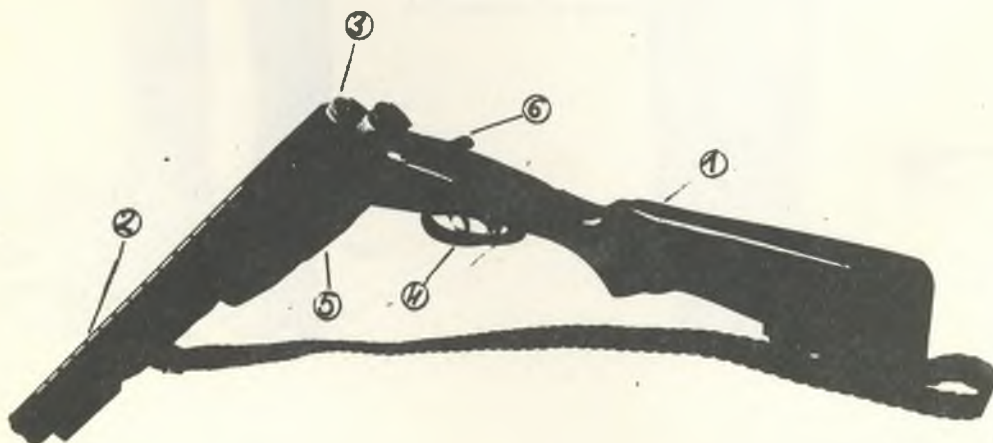
29. sz. kép

1 = tusa; 2 = cső (1); 3 = töltőnyílás; 4 = biztosító;
5 = elsütőbillentyű; 6 = ismétlőzár

Ismétlő rendszerű — kézzel —, előágytáras fegyver. Az ún. előágytárba és a csőbe 5 db lőszer helyezhető el, az egyes lövések leadása az ismétlőzár kézzel történő hátrahúzásával végezhető el.

BOCK (12 cal.) TÍPUSU VADÁSZFEGYVER (MAGYAR GYÁRTMÁNY)

Fő részei, általános jellemzői (30. sz. kép):

30. sz. kép

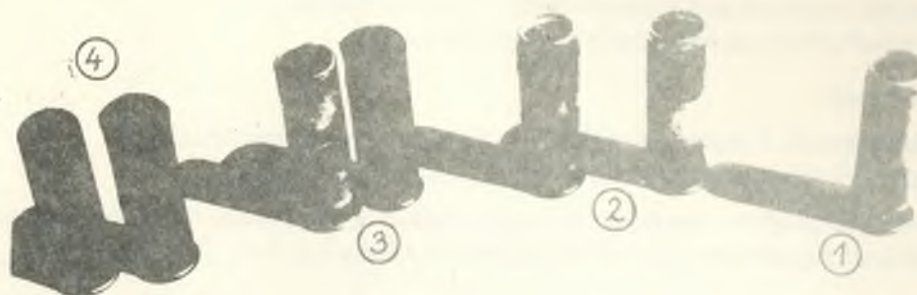
1 = tusa; 2 = cső; 3 = töltényűr; 4 = elsütőbillentyűk; 5 = biztosító; 6 = csőrögzítő

A fegyver csövei egymás fölött helyezkednek el, két elsütőbillentyűvel rendelkezik.

A vadászfegyverekhez alkalmazható lőszertípusok (31. sz. kép):

Mindkét típusú fegyverbe használhatók az itt említett lőszerek.

A gumilövedékeket a céltól függően csak bizonyos távolságról lehet alkalmazni. A 8,4 mm-es gömb alakú és a 17,4 mm-es henger alakú lövedékek kb. 20 m-es távolságról halálos sérülést is okozhatnak.

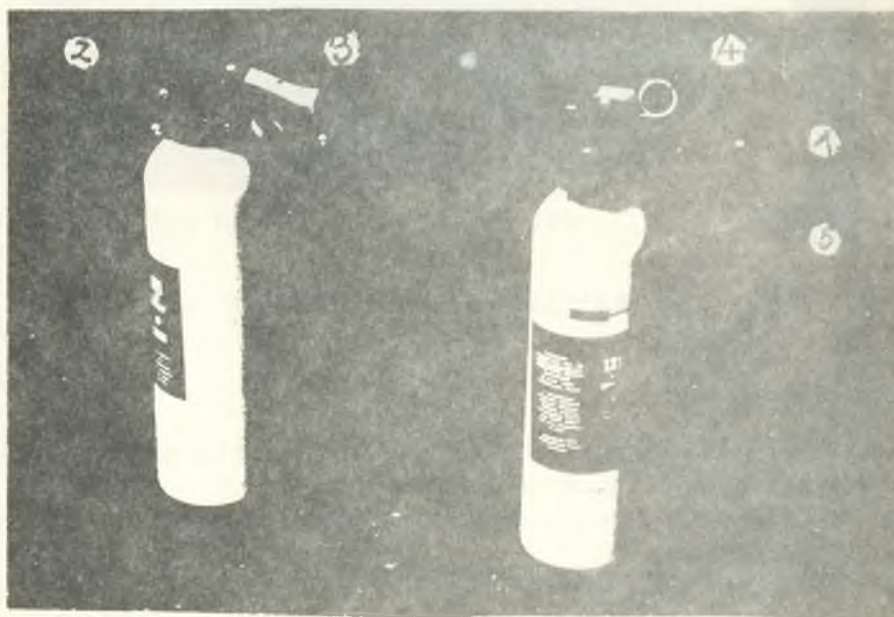

31. sz. kép

1 = riasztó jelzőlőszer; 2 = speciális v.t. granulátumos lőszer; 3 = 8,4 mm-es gumilövedék;
4 = 17,4 mm-es gumilövedék

121 KF SPRAY

Fő részei, adatai (32. sz. kép):

32. sz. kép

1 = gázpalack; 2 = indító szerkezet; 3 = indító lap; 4 = biztosító fémtű;
5 = hatásjelző csík (piros, vagy barna)

Hossza az indítószerkezettel 350 mm, a palack átmérője 74 mm, a töltet súlya 1 kg.
Felhasználható a gyártástól számított 2 évig — a felhasználás végső időpontja a palack alján található —.

Két típusa van (a palack megegyezik):

1. a piros színnel jelzett, dupla koncentrációjú töltettel ellátott;
2. a barna színnel jelzett palack, amely gyengébb hatású.

Alkalmazható:

- tömegosztatás esetén a veszélyes csoportosulás közvetlen szétesztetésére;
- zárt helyiségbeni rendbontás, garázdálkodó csoport megfékezésére.

Alkalmazható gázálarc használatával, vagy anélkül is. A gázálarc nélküli alkalmazás esetén a szélirányt figyelembe kell venni. Hatásos távolsága kb. 3 m. (33. sz. kép)

33. sz. kép

Működése és használata:

A biztosító fémtűt az indító szerkezetből el kell távolítani, majd a palackot a testtől eltartva, az indítólapot erőteljesen le kell nyomni.

A palack fokozottan tűz- és robbanásveszélyes! Működtetése közben a dohányzás és nyílt láng használata tilos!

A készülékben túlnyomás uralkodik, ezért felnyitni, ütögetni, sugárzó hőhatásnak kitenni, vagy tűzbe dobni — még üres állapotban is — tilos! Legfeljebb 35 °C hőmérsékleten tárolható!

A tansegédletben ismertetettek zömét a Lengyel Népköztársaság Belügyminisztériumánál is rendszeresített fegyverzeti, technikai eszközök képezték.

Az állomány oktatása, a tömegosztatási feladatokra való felkészítése során a parancsnokok hasznosítsák — a megfelelő mértékben — az itt ismertetetteket.

TARTALOMJEGYZÉK

ELŐSZÓ	3
AWGL-3 TÍPUSÚ AUTOMATA KÖNNYGÁZGRÁNÁT-KILÖVŐ	4
RWGL-3 TÍPUSÚ KÉZI KÖNNYGÁZGRÁNÁT-SZÓRÓ	8
UGL-200 TÍPUSÚ UNIVERZÁLIS KÖNNYGÁZGRÁNÁT	9
SZD-84 TÍPUSÚ HALÓKILÖVŐ	10
D-944 TÍPUSÚ PÁNCÉLOZOTT SZÁLLÍTÓ HARCJÁRMŰ	14
BTR-70 TÍPUSÚ PÁNCÉLOZOTT SZÁLLÍTÓJÁRMŰ	16
STAR-69 TÍPUSÚ VÍZAGYÚ	18
HYDROMIL TÍPUSÚ VÍZAGYÚ	19
100 GR-OS KÖNNYGÁZ-KÉZIGRÁNÁT	21
84 M KÖDGYERTYA ÉS A 250 GR-OS INGERLŐ FÜSTGYERTYA MÓDOSÍTOTT VÁLTOZATA	23
TÖMEGOSZLATÁS SORÁN ALKALMAZHATÓ EGYÉNI ESZKÖZÖK	26
REMINGTON (12 CAL.) TÍPUSÚ VADÁSZFEGYVER (USA GYÁRTMÁNY)	28
BOCK (12 CAL.) TÍPUSÚ VADÁSZFEGYVER (MAGYAR GYÁRTMÁNY)	28
121 KF SPRAY	29

Készült: 500 példányban, 4 A/5 ív terjedelemben
a BM TMI sokszorosítójában